

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE

Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 2021. do 2022. godine

prosinac 2020.

I. UVOD

Korupcija predstavlja društveno neprihvatljivu pojavu koja izravno ugrožava ljudska prava, razara moral te ugrožava stabilnost i gospodarski napredak države. Osim nužnog suzbijanja i sankcioniranja njenih pojava oblika, učinkovita borba protiv korupcije pretpostavlja usmjeravanje resursa na prevenciju pojavljivanja koruptivnog ponašanja.

Preventivno antikorupcijsko djelovanje zahtijeva detekciju slabosti u organizacijskoj strukturi poslovanja na razini institucija te manjkavosti zakonodavnog regulatornog okvira na svim područjima djelovanja državnih institucija. Nakon identifikacije koruptivno rizičnih područja, slijedi primjena preventivnog antikorupcijskog mehanizma koji implicira organizaciju sustava prema principima dobrog upravljanja koji podrazumijevaju odgovornost, učinkovitost, transparentnost, otvorenost, participativnost, osjetljivost i pravičnost institucija.

S obzirom da trgovačka društva u javnom vlasništvu, odnosno državnom vlasništvu i vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: JLP(R)S) upravljaju značajnim financijskim sredstvima te zapošljavaju velik broj ljudi, u njihovom djelovanju potencijalno postoje visoki korupcijski rizici. Upravo stoga, nužnost formiranja i jačanja politika i mehanizama prevencije korupcije u trgovačkim društvima javnom vlasništvu istaknuta je kao prioritet u nacionalnim i međunarodnim dokumentima u području sprječavanja korupcije.

Potreba za uspostavom učinkovitog mehanizma za sprječavanje korupcije u trgovačkim društvima u državnom i u većinskom državnom vlasništvu, i to posebno osiguranja provedbe učinkovitih akcijskih planova za suzbijanje korupcije u cilju promicanja sveobuhvatnih politika prevencije, učinkovitih mehanizama prijavljivanja i visokih standarda odgovornosti te omogućivanja pristupa informacijama od javnog interesa u tim poduzećima, podcrtana je u okviru preporuka prvog Antikorupcijskog izvješća Europske komisije iz veljače 2014. godine (http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_aer_croatia_chapter_hr.pdf).

Slijedom toga, potreba jačanja antikorupcijskih aktivnosti u cilju jačanja integriteta, odgovornosti i transparentnosti na razini trgovačkih društava u vlasništvu države, ali i trgovačkih društava u kojima JLP(R)S imaju vlasničke udjele, postali su dio prioriteta Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine („Narodne novine“, br. 26/15).

U okviru provedbe Akcijskog plana za 2017. i 2018. godinu uz Strategiju suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine („Narodne novine“, br. 60/17), u svibnju 2019. Vlada Republike Hrvatske donijela je Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2019. - 2020. („Narodne novine“, br. 48/19). Navedeno je nastavak dobrih praksi i antikorupcijskih standarda u upravljanju imovinom države postignutih provedbom Antikorupcijskog programa 2010. - 2012., koji je ujedno bio sastavni dio revidiranog Akcijskog plana uz Strategiju suzbijanja korupcije iz 2008. godine („Narodne novine“, br. 75/08). Oba dokumenta usmjerena su na jačanje antikorupcijskih

standarda i korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima većinski udio, a s ciljem povećanja efikasnosti njihovog poslovanja.

Također, u okviru provedbe Akcijskog plana za 2017. i 2018. godinu uz Strategiju u cilju jačanja transparentnosti na razini trgovačkih društava u kojima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju vlasničke udjele, po prvi puta je izrađen cjelovit popis trgovačkih društava u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te su za ista prikupljeni podaci o imenima članova uprava i nadzornih odbora.

Popis je objavljen na stranicama Ministarstva pravosuđa i uprave ([https://pravosudje.gov.hr/_serDoesImages//dokumenti/Antikorupcija//Popis_FD_u_vlasnistvu_JLP\(R\)S.xlsx](https://pravosudje.gov.hr/_serDoesImages//dokumenti/Antikorupcija//Popis_FD_u_vlasnistvu_JLP(R)S.xlsx)).

Popis je rezultat sinergije podataka koje je Ministarstvo pravosuđa i uprave prikupilo obuhvatom podataka iz registra tijela javne vlasti Povjerenice za informiranje (<http://www.mfin.hr/hr/izjava-o-fiskalnoj-odgovornosti>), te podataka o članovima uprava i nadzornih odbora koje je Ministarstvo pravosuđa i uprave prikupilo od JLP(R)S posredstvom ureda državne uprave po županijama ili neposredno iz sudskog registra.

U skladu s navedenim prioritetima i nastavno na provedene aktivnosti strateškog razdoblja od 2015. do 2020. godine, kao jedna od planiranih aktivnosti s ciljem unaprjeđenja normativnog okvira borbe protiv korupcije u okviru Nacionalnog programa reformi za 2020. godinu, određena je aktivnost donošenja Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u vlasništvu JLP(R)S (dalje u tekstu: Program).

Namjera provedbe ovog Programa primjena je antikorupcijskog mehanizma u upravljanju imovinom JLP(R)S-a. Ciljevi, mjere i smjernice Programa djelomično su formulirani sukladno prepoznatim korupcijskim rizicima Strategije suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. godine te predstavljaju temelj izradi internih akcijskih planova pojedinih trgovačkih društava koji određuju konkretne aktivnosti za postizanje postavljenih ciljeva. Program promovira dodatni doprinos unaprjeđenju poslovanja pored poštivanja nacionalnih zakonskih regulacija pojedinog područja.

Prilikom izrade uzete su u obzir i preporuke Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) glede korporativnog upravljanja u trgovačkim društvima u javnom vlasništvu iz 2015. godine (<http://www.oecd.org/corporate/guidelines-corporate-governance-SOEs.htm>). Smjernice ističu potrebu transparentnog i odgovornog upravljanja trgovačkim društvima u državnom vlasništvu te ističu ulogu nadzornih i upravnih odbora kao tijela čiji članovi trebaju imati odgovarajuće kompetencije, integritet i odgovornost kako bi, u cilju sprječavanja korupcijskih rizika, nadzirali poslovanje članova uprava odnosno izvršnih direktora, kao i razvoj i provedbu programa usklađenosti. Potreba jačanja integriteta zaposlenika, sprječavanja korupcije i prijevara te zaštita osoba koje u trgovačkim društvima prijavljuju nepravilnosti i korupciju istaknuta je i u studiji OECD-a: „Integritet u poslovanju u istočnoj Europi i srednjoj Aziji iz 2016.“ (<https://www.oecd.org/corruption/aen/regionalexpertseminaronbusinessintegrityineasterneuro>

pe.andcentralasia.htm), koja također naglašava potrebu razvoja i provedbe programa usklađenosti za trgovačka društva u javnom vlasništvu.

Također, s obzirom da su trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S, kao i trgovačka društva u većinskom vlasništvu države obveznici primjene Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, br. 25/13, 85/15), Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru („Narodne novine“, br. 78/15, 102/19) i Zakona o fiskalnoj odgovornosti („Narodne novine“, br. 111/18), predviđeno je da Program strukturno u pogledu ciljeva, mjera i smjernica bude identičan antikorupcijskom programu za trgovačka društva u većinskom vlasništvu države.

Ovim putem skrećemo pozornost svim dionicima koji će biti uključeni u provedbu Programa, da iako sve navedene smjernice nisu još zakonski propisane, pa stoga niti zakonski obvezujuće, dionici se pozivaju da iste primjenjuju kako bi pokazali veću razinu transparentnosti, odgovornosti i integriteta u radu trgovačkih društava. Naglašavamo da se donošenjem Programa isključivo preporuča njegova implementacija u trgovačkim društvima u vlasništvu JLP(R)S-a, s ciljem jačanja učinkovitosti, integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu trgovačkih društava, odnosno promoviranja dodatnog doprinosa unaprjeđenju poslovanja pored poštivanja nacionalnih zakonskih regulacija pojedinog područja.

II. RAZRADA AKTIVNOSTI ZA SPRJEČAVANJE KORUPCIJE U TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA U VEĆINSKOM VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Ciljevi, mjere i smjernice Programa predstavljaju temelj za izradu internih akcijskih planova pojedinih trgovačkih društava u kojima će iz određenih smjernica biti određene konkretne aktivnosti kojima će se nastojati postići postavljeni ciljevi. Obrazac za izradu akcijskog plana iz Dodatka I. je sastavni dio ovoga Programa.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijem se vlasništvu nalaze trgovačka društva koja su prema Zakonu o pravu na pristup informacijama tijela javne vlasti, pozivaju se da prema Dodatku Programa pripreme akcijske planove sukladno mjerama i smjernicama iz točke III. ovoga Programa. Akcijski plan mora sadržavati:

- aktivnosti određene sukladno postavljenim Mjerama i Smjernicama iz točke III. ovog Programa
- nositelja provedbe aktivnosti
- sunositelja provedbe aktivnosti
- potrebna sredstva za provedbu
- rok provedbe sukladno očekivanom određenom roku za izvršenje po pojedinim Smjernicama iz točke II. ovog Programa

- pokazatelje provedbe

Akcijski plan omogućit će sustavan nadzor provedbe Programa i predstavlja kontrolni mehanizam pomoću kojeg će se moći vidjeti da li je određena mjera provedena u potpunosti ili ju je potrebno redefinirati u skladu s novim potrebama. Također, predstavlja tehničku pomoć za izvješćivanje iz točke IV. ovoga Programa.

Pozivaju se nadležna tijela trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S da usvoje akcijske planove u roku od tri mjeseca od donošenja Programa, te ih dostave Ministarstvu pravosuđa i uprave najkasnije u roku od 30 (trideset) radnih dana nakon donošenja akcijskog plana.

Model prevencije korupcije, definiran ovim Programom, predstavlja dugoročno rješenje. Aktivnosti definirane u ovom Programu podložne su stalnom vrednovanju i preispitivanju i mijenjat će se u slučaju bitnih promjena na području unutarnjeg razvoja ili na pojedinim posebnim funkcionalnim područjima suzbijanja korupcije.

CILJ 1. Povećanje integriteta, odgovornosti i transparentnosti rada trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S

Mjera 1.1. Intenziviranje unutarnjih i vanjskih nadzora poslovanja trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S i uspostavljanje transparentnih kriterija procjene efikasnosti poslovanja

S obzirom da su u proteklom razdoblju uočeni negativni gospodarski i socijalni učinci kao posljedica lošeg upravljanja trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu JLP(R)S (http://www.revizija.hr/datastore/filestore/56/sprjecavanje_i_otkrivanje_prijevara.pdf), pokazala se potreba za dopunom pravnog okvira kroz uvođenje dodatnih mehanizama sprječavanja korupcije koji će podići razinu transparentnosti te odgovornosti i etičnosti u upravljanju trgovačkim društvima. Stoga je potrebno intenzivirati unutarnji i vanjski nadzor, odnosno pojačati kontrole nad zakonitošću rada društva i zaposlenika te time umanjiti korupcijske rizike vezane uz nedostatak nadzornih mehanizama.

Sukladno smjernicama OECD-a o upravljanju trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu države (Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises) ona trebaju imati visoku razinu transparentnosti te poštivati standarde koji se odnose na trgovačka društva u privatnom vlasništvu, posebno glede računovodstva, objavljivanja, revizije i „compliance“ programa, koji se primjenjuju na trgovačka društva koja su izlistana na burzama, odnosno tržištima vrijednosnih papira (str. 24. <http://www.oecd-ilibrary.org/docs/server/download/2615061e.pdf?expires=87593455&tid=&accname=est&checksum|BB419776742BE8F6D4F1194B49F540>).

Nadzorni odbori trgovačkih društava moraju imati odgovarajuće kompetencije kako bi mogli nadzirati rad uprava trgovačkih društava i zajedno s upravama izrađivati strateške

planove rada trgovačkih društava. Uprave i nadzorni odbori trgovačkih društava u svom radu trebaju se držati etičkih načela, prvenstveno paziti da ne budu u sukobu interesa te trebaju biti odgovorni za svoj rad. Ista načela odnose se i na trgovačka društva koja su ustrojena monistički, odnosno imaju upravni odbor i izvršne direktore, s obzirom da društva kapitala mogu umjesto uprave ustrojiti upravne odbore sastavljene od izvršnih i neizvršnih direktora, kao jedinstvena tijela koja vode poslove i nadziru poslovanje trgovačkog društva (str. 26. <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/2615061e.pdf?expires87593455&id=&accname=est&checksum=BB419776742BE8F6D4F1194B49F540>).

Dužnost je svih razina organizacije djelovati vidljivo, predvidivo i razumljivo. Rukovodstvo mora biti odgovorno prema korisnicima usluga, dobavljačima, državi i drugim partnerima te mora pružiti razumna i prihvatljiva rješenja za svoje postupke i odluke.

Smjernica 1.1.1. Društvo je dužno sastavljati svoja financijska izvješća u skladu sa standardima financijskog izvješćivanja, posebnim propisima, Zakonu o računovodstvu te Zakonom o trgovačkim društvima vodeći pri tome računa o suvremenim međunarodnim tendencijama u financijskom izvješćivanju kao i o zahtjevima tržišta. Financijska izvješća Društva su dužna objavljivati i na svojim internetskim stranicama.

Smjernica 1.1.2. Vlasnička struktura - Društvo treba učiniti javno dostupnim potpuni popis svojih članova, a ako se radi o dioničkom društvu tada i popis dioničara s brojem i rodnom dionica, kao i popis imatelja bilo kojih drugih vrijednosnih papira izdanih od strane toga društva, a koji mogu biti od značenja za promjene u vlasničkoj strukturi. Popis bi društvo trebalo javno objaviti najkasnije pet radnih dana nakon nastale promjene.

Smjernica 1.1.3. Potrebno je uspostavljanje i/ili jačanje financijskog upravljanja i sustava unutarnjih kontrola na način kako je uređeno Zakonom o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru i Zakonom o fiskalnoj odgovornosti. Treba osigurati stalnu primjenu svih predviđenih kontrolnih mehanizama koji bi trebali osigurati kontrolu i nadzor nad poslovnom djelatnošću i poslovnim upravljanjem, u svrhu sprječavanja korupcije, uključujući jačanje kontrolnih mehanizama, vezano uz procjenu, prepoznavanje te ublažavanje rizika.

Smjernica 1.1.4. Potrebno je uspostavljanje i/ili jačanje unutarnje revizije na takav način kako je uređeno Zakonom o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, Pravilnikom o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru i Kodeksom strukovne etike unutarnjih revizora u javnom sektoru. Treba osigurati integritet revizijskih procesa, od revizora i računovođa tražiti da djeluju konzistentno i u skladu s pravilima revizijskog djelovanja u slučaju sumnje o postojanju prijevare i korupcije.

Smjernica 1.1.5. Potrebno je uspostavljanje i/ili jačanje tzv. revizorskih odbora koji prate postupak financijskog izvješćivanja, prate djelotvornost sustava unutarnjih kontrola, upravljanje rizicima, unutarnju reviziju te prate obavljanje zakonske revizije godišnjih financijskih izvještaja.

Smjernica 1.1.6. Implementacija samoprocjene procesa rada i organizacije u svrhu unapređenja funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola. Kao obrazac može poslužiti Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za trgovačka društva i druge pravne osobe utvrđene u registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti (Prilog 2.b), koji je sastavni dio Uredbe o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaju o primjeni fiskalnih pravila.

Smjernica 1.1.7. Postojanje obveze izrade godišnjih planova rada za sve strukture određene smjernicama 1.1.3., 1.1.4., 1.1.5., 2.1.2. i 2.2.5. Očekivani rok za izvršenje je kraj prosinca svake godine za sljedeću godinu.

Mjera 1.2. Stvaranje jasnih pravila o imenovanjima članova upravnih i nadzornih odbora

Postojeći pravni okvir ne osigurava dovoljnu razinu transparentnosti postupka imenovanja u upravne i nadzorne odbore trgovačkih društava koji bi se trebao temeljiti na kriterijima konkurentnosti i odgovarajućim kompetencijama kandidata. Postupke imenovanja je potrebno preispitati te, slijedeći najbolju europsku praksu, stvoriti pravila koja će podići razinu kvalitete upravljanja trgovačkim društvima.

S obzirom na preporuke iz Antikorupcijskog izvješća Europske komisije iz veljače 2014. godine (https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/politets/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_croatia_chapter_hr.pdf) i

OECD-a (<http://www.oecd.org/corporate/guidelines-corporate-governance-SOLs.htm>), kojima se između ostalog ističe kako bi članovi upravnih tijela i nadzornih odbora trebali imati odgovarajuće kompetencije, integritet i odgovornost što među ostalim podrazumijeva i uvažavanje etičkih načela, izbjegavanje sukoba interesa i odgovornost u radu potrebno je usvajanje internih akata u kojima će se definirati nužna minimalna razina potrebne kompetencije za članove uprave i nadzornog odbora u tom trgovačkom društvu.

Tim internim aktima trgovačka društva definiraju pravila o promjeni sistematizacije radnih mjesta te pravila o zasnivanju radnih odnosa na svim razinama u trgovačkim društvima obuhvaćenim Antikorupcijskim programom, u cilju smanjenja/uklanjanja situacija u kojima se u radni odnos primaju interesno povezane osobe s onim osobama koje imaju mogućnost utjecaja na donošenje odluka o zasnivanju radnog odnosa.

Smjernica 1.2.1. Trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S imaju slobodu samostalno izabrati svoje unutarnje organizacijsko ustrojstvo korporativnog upravljanja, s tim da, osim glavne skupštine i uprave, mogu imati nadzorni odbor. Trgovačko društvo može statutom odrediti da umjesto uprave i nadzornog odbora ima upravni odbor. Društva kapitala mogu umjesto uprave ustrojiti upravne odbore sastavljene od izvršnih i neizvršnih direktora, kao jedinstvena tijela koja vode poslove i nadziru poslovanje trgovačkog društva.

Smjernica 1.2.2. Izbor ili imenovanje članova nadzornog odbora i neizvršnih direktora. S obzirom na to da članovi nadzornog odbora i neizvršni direktori koji su članovi upravnog odbora društva trebaju udovoljavati odgovarajućim standardima glede obrazovanja i profesionalnog iskustva, imati visoke moralne standarde i biti u mogućnosti odvojiti potrebno vrijeme za obnašanje funkcije člana nadzornog odbora. Sve kandidature za članove nadzornog ili upravnog odbora koji se biraju na skupštini trebale bi biti javno objavljene na internetskim stranicama društva, najkasnije s danom objave oglasa za sazivanje glavne skupštine na kojoj se biraju, potkrijepljene njihovim životopisom i dostatnim podacima za donošenje pravilne odluke o izboru. Pri objavi kandidatura potrebno je uzeti u obzir važeće propise u području zaštite osobnih podataka.

Potrebno je definirati tko će i kojim aktom definirati pravila/kriterije za izbor/imenovanje članova uprava ili upravnih odbora. Također je potrebno navesti tko je odgovoran za provjeru jesu li prilikom izbora/imenovanja poštivana propisana pravila i kakve su posljedice ukoliko ista nisu poštivana. Predlaže se da se u ovoj mjeri predvidi javna objava kandidatura za članove uprava ili upravnih odbora te da se u postupku imenovanja, osim životopisa, podnosi i izjava o okolnostima iz kojih može proizlaziti potencijalni sukob interesa (primjerice: navođenje podataka o obavljanju poslova u drugim poslovnim subjektima koji se bave istim predmetom poslovanja i djelatnostima kao i trgovačko društvo u kojem kandidiraju za člana uprave ili upravnog odbora, navođenje vlasništva u drugim poslovnim subjektima neovisno o njihovom predmetu poslovanja, postojanje poslovnih odnosa između povezanih poslovnih subjekata s trgovačkim društvom u kojem kandidiraju za člana uprave ili upravnog odbora, postojanje spora povodom kojeg se vodi postupak pred nadležnim sudom s trgovačkim društvom u kojem kandidiraju za člana uprave ili upravnog odbora, navođenje podataka o tome da su članovi obitelji zaposlenici trgovačkog društva u kojem kandidiraju za člana uprave ili upravnog odbora, navođenje podatka o tome da su članovi udruge ili druge neprofitne pravne osobe koja je stjecala sredstva od trgovačkog društva u kojem kandidiraju za člana uprave ili upravnog odbora i sl.).

Osim informacija vezanih za sazivanje glavne skupštine, na internetskim stranicama trebaju biti objavljene informacije o osobama koje su prisustvovala na skupštini te rezultati o izboru članova nadzornih, odnosno upravnih odbora. Ista obveza javne objave podataka postoji i kad se radi o imenovanju radničkih predstavnika kao članova nadzornog ili upravnog odbora koje ne bira glavna skupština društva.

Predlaže se predvidjeti javnu objavu kandidature za članove nadzornih odbora i neizvršnih direktora te da se u postupku imenovanja, osim životopisa, podnosi i izjava o okolnostima iz kojih može proizlaziti potencijalni sukob interesa (primjerice: navođenje podataka o obavljanju poslova u drugim poslovnim subjektima koji se bave istim predmetom poslovanja i djelatnostima kao i trgovačko društvo u kojem kandidiraju za člana nadzornog odbora, navođenje vlasništva u drugim poslovnim subjektima neovisno o njihovom predmetu poslovanja, postojanje poslovnih odnosa između povezanih poslovnih subjekata s trgovačkim društvom u kojem kandidiraju za člana nadzornog odbora, postojanje spora povodom kojeg se vodi postupak pred nadležnim sudom s trgovačkim društvom u kojem kandidiraju za člana

nadzornog odbora, navođenje podataka o tome da su članovi obitelji zaposlenici trgovačkog društva u kojem kandidiraju za člana nadzornog odbora, navođenje podatka o tome da su članovi udruge ili druge neprofitne pravne osobe koja je stjecala sredstva od trgovačkog društva u kojem kandidiraju za člana nadzornog odbora i sl.). Pri objavi kandidatura potrebno je uzeti u obzir važeće propise u području zaštite osobnih podataka.

Prilikom implementacije ove smjernice moguće je razmotriti i potrebu raspisivanja javnog natječaja za članove uprava trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S u kojem će biti propisani kriteriji koje kandidati moraju ispunjavati.

Potrebno je definirati tko će i kojim aktom definirati pravila/kriterije za izbor/imenovanje članova nadzornih odbora i neizvršnih direktora. Također je potrebno navesti tko je odgovoran za provjeru jesu li prilikom izbora/imenovanja poštivana propisana pravila i kakve su posljedice ukoliko ista nisu poštovana.

Mjera 1.3. Jačanje mehanizama sprječavanja sukoba interesa predsjednika i članova upravnih odbora trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S

Trenutačno, predsjednici i članovi upravnih odbora trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S nisu obvezni Povjerenstvu za odlučivanje o sukobu interesa podnositi izvješća o imovinskom stanju. Iako trenutačno ne postoji zakonska obveza, smatramo da je važno poticati trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S na integriranje odredbi o sprječavanju sukoba interesa u svoje interne akte i poslovanje te njihovu neovisnost i nepristranost u poslovnim aktivnostima.

Najveći nedostatak postojećeg zakonodavnog okvira proizlazi iz činjenice da odredbama Zakona o sprječavanju sukoba interesa nije propisana izričita zabrana da poslovni subjekt koji je povezan s članom uprave trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu ili većinskom vlasništvu JLP(R)S, stupa u poslovne odnose s povezanim trgovačkim društvima, odnosno u poslovne odnose s tvrtkama kćerima trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu ili većinskom vlasništvu JLP(R)S, niti su bilo kakve zabrane poslovnih odnosa propisane za članove nadzornih odbora te za članove uprava i nadzornih odbora u tvrtkama kćerima.

Trgovačka društva trebala bi svojim internim aktima urediti situacije sukoba interesa u kojima se nalaze članovi uprava, upravnih odbora, nadzornih odbora, izvršni direktori, članovi povjerenstva za provedbu postupka nabave te druge osobe kod kojih u obavljanju zadaća postoji korupcijski rizik te jasne obveze o radnjama koje te osobe trebaju poduzeti u cilju pravovremenog i pravilnog upravljanja situacijom sukoba interesa (obveza deklariranja postojanja privatnih interesa, izvještavanja, izuzimanja o poduzimanja daljnjih radnji i sudjelovanja u donošenju odluka i sl.).

Osim toga, potrebno je kroz edukacije i informiranje nastaviti jačati svijest dužnosnika u upravljačkim tijelima trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S o obvezama

vezanim uz sprječavanje sukoba interesa jer se pokazalo da je dobar dio utvrđenih nepravilnosti posljedica neznanja i neupućenosti.

Smjernica 1.3.1. Sukob interesa članova nadzornog odbora

Članovi nadzornog odbora ne smiju donositi odluke na temelju osobnih interesa ili na temelju interesa osoba s kojima imaju bliske odnose. Sukob interesa postoji kod člana nadzornog odbora koji nije neutralan u odnosu na predmet odlučivanja ili se iz činjenice njegove povezanosti s drugim društvima, osobama ili poslovima može pretpostaviti da može imati interese koji nisu nužno i interesi društva te može utjecati na donošenje odluke na temelju interesa ili sklonosti koji se nužno ne podudaraju s interesima društva.

Svi poslovi u kojima sudjeluju članovi nadzornog odbora ili s njima povezane osobe i društvo ili s njim povezane osobe trebaju biti na tržišnoj osnovi, posebice glede komercijalnih uvjeta, rokova, kamata, jamstava i sl. i trebaju biti jasno navedeni u izvješćima društva. Takve poslove treba potvrditi neovisna službena procjena od strane revizora ili vanjskih stručnih osoba koje su nezavisne u odnosu na sudionike konkretnog posla.

Članovi nadzornog odbora ne smiju, za svoj ili tuđi račun, osobno ili putem trećih osoba obavljati poslove iz djelatnosti koju obavlja društvo, kao i savjetovati osobe koje se mogu smatrati konkurentskim društvu. Članovi nadzornog odbora su dužni javno objaviti veličinu udjela i sve promjene udjela u društvima koja se mogu smatrati konkurentskim društvu u roku pet dana od nastanka promjene.

Sve ugovore ili sporazume između člana nadzornog odbora i društva treba prethodno odobriti nadzorni odbor, a bitni elementi svih takvih ugovora ili sporazuma moraju biti sadržani u godišnjem izvješću. Član nadzornog odbora na kojeg se odnosi ugovor ili sporazum s društvom ne može sudjelovati u davanju odobrenja.

Svaki član nadzornog odbora dužan je izvijestiti društvo o svakom stjecanju ili otpuštanju dionica društva ili mogućnosti ostvarivanja glasačkih prava iz dionica društva najkasnije sljedeći radni dan poslije nastanka takve promjene, uz obvezu društva da takvu promjenu javno objavi u najkraćem mogućem roku. Ako neki član nadzornog odbora smatra da kod njega ili kod drugog člana postoji sukob interesa glede odlučivanja u konkretnom predmetu ili je došlo do promjene u pogledu primjerenosti, dužan je u roku od 48 sati od saznanja o promjeni izvijestiti nadzorni odbor. O svim obavijestima o sukobu interesa nadzorni odbor vodi evidencije. Nastavno, smjernica može biti implementirana na način da se predvidi i način postupanja nadzornog odbora vezano uz informacije o sukobu interesa.

Predlaže se propisivanje zabrane stupanja u poslovne odnose poslovnih subjekata u vlasništvu člana nadzornog odbora trgovačkog društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S, s tim trgovačkim društvom i povezanim trgovačkim društvima te obvezu deklariranja, izuzimanja i upravljanja sukobom interesa bi se odnosila na one situacije u kojima osobni interes člana nadzornog odbora nije toliko izravan, npr. u odnosu na poslovne subjekte u vlasništvu članova obitelji i drugih osoba koje bi se mogle smatrati interesno povezanim s članom nadzornog

odbora. Također, prilikom implementacije ove smjernice može se primjerice razmotriti i mogućnost ograničavanja stupanja u poslovne odnose između trgovačkog društva u vlasništvu JLP(R)S ili s njima povezanim društvima (tvrtke kćeri) s poslovnim subjektima u vlasništvu dužnosnika izvršne vlasti JLP(R)S ili vlasništvu članova predstavničkih tijela JLP(R)S, kao i s poslovnim subjektima u vlasništvu članova njihovih obitelji.

Predlažemo razmotriti mogućnost propisivanja zabrane da članovi uprava i nadzornih odbora trgovačkih društava u vlasništvu JLP(R)S istovremeno s navedenom dužnošću obavljaju poslove upravljanja u drugim trgovačkim društvima, pa tako i vlastitom.

Nadalje, potrebno je definirati tko utvrđuje postojanje sukoba interesa člana nadzornog odbora i drugih osoba koje su sudjelovale u donošenju neke odluke, kao i posljedice ukoliko se utvrdi da je odluka donesena u okolnostima koje predstavljaju situaciju sukoba interesa.

Smjernica 1.3.2. Sukob interesa članova uprave

Sukob interesa postoji kod člana uprave koji nije neutralan u odnosu na predmet odlučivanja te može utjecati na donošenje odluke na temelju interesa koji se razlikuju od interesa društva. Članovi uprave ne smiju donositi odluke na temelju osobnih interesa ili na temelju interesa osoba s kojima imaju bliske odnose.

Svi poslovi u kojima sudjeluju članovi uprave ili s njima povezane osobe i društvo ili s njim povezane osobe, trebaju biti na tržišnoj osnovi, posebice glede rokova, kamata, jamstava i sl. te trebaju biti jasno navedeni u izvješćima društva. Takve poslove treba potvrditi neovisna procjena od strane stručnih osoba koje su nezavisne u odnosu na sudionike konkretnog posla, a zainteresirani članovi uprave moraju ishoditi prethodnu suglasnost nadzornog odbora ili drugog ovlaštenog organa društva. Predlaže se propisivanje zabrane stupanja u poslovne odnose poslovnih subjekata u vlasništvu člana uprave trgovačkog društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S, s tim trgovačkim društvom i povezanim trgovačkim društvima te obvezu deklariranja, izuzimanja i upravljanja sukobom interesa koja bi se odnosila na one situacije u kojima osobni interes člana uprave nije toliko izravan, npr. u odnosu na poslovne subjekte u vlasništvu članova obitelji i drugih osoba koje bi se mogle smatrati interesno povezanim s članom uprave.

Također, prilikom implementacije ove smjernice može se primjerice razmotriti i mogućnost ograničavanja stupanja u poslovne odnose između trgovačkog društva u vlasništvu JLP(R)S ili s njima povezanim društvima (tvrtke kćeri) s poslovnim subjektima u vlasništvu dužnosnika izvršne vlasti JLP(R)S ili vlasništvu članova predstavničkih tijela JLP(R)S, kao i s poslovnim subjektima u vlasništvu članova njihovih obitelji.

Članovi uprave ne smiju, za svoj ili tuđi račun, osobno ili putem trećih osoba konkurirati društvu na bilo koji način. Članovi uprave također ne smiju imati značajan udio u društvima koja se mogu smatrati konkurentskim društvima.

Smjernica 1.3.3. Potrebno je definirati i objaviti u formi vodiča (ili smjernica) ili ugraditi u Pravilnike o unutarnjem redu, specifične vrijednosti i pravila za prevenciju korupcije i osiguranje profesionalnog ponašanja u vezi sa: darovima i naknadama od poslovnih partnera

i poslovnim partnerima; upravljanjem sredstvima organizacije; povjerljivošću i nepristranošću; mogućnošću obavljanja dodatnog posla (izvan radnog vremena); razdvajanjem privatnih i poslovnih interesa i sl., a koja pravila bi se odnosila na osobe koje nisu dužnosnici prema Zakonu o sprječavanju sukoba interesa.

Smjernica 1.3.4. Uvođenje obveze potpisivanja „izjave o povjerljivosti i nepristranosti“ za zaposlenike zaposlene na radnim mjestima koja su, analizom i procjenom rizika, ocijenjena visokim stupnjem rizika na korupciju (npr. za sudionike postupaka javne nabave, izdavanja dokumenata kojima se ostvaruju određena prava, itd.). Izjava kojom zaposlenici pod materijalnom i kaznenom odgovornošću potvrđuju da su u prethodnoj godini svoje poslove obavljali u skladu s važećim pravnim propisima te da će u tekućoj godini postupati u skladu s njima, potpisuje se početkom svake godine, a najkasnije do 31. siječnja. Također je potrebno navesti tko je odgovoran za provjeru vjerodostojnosti izjave te postoje li okolnosti koje utječu na nepristranost i kakve su posljedice u odnosu na odluku koja je donesena u okolnosti u kojima nije osigurana nepristranost.

Mjera 1.4. Nadzor nad davanjem sponzorstava i donacija u trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu JLP(R)S

Osim navedenih nedostataka, u djelovanju trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S uočen je i nedostatak nadzora nad davanjem sponzorstava i donacija. U cilju stjecanja uvida i uspostave kontrole nad tim segmentom, potrebno je poticati trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S na reguliranje postupka za davanje sponzorstva i donacija te redovito objavljivanje na internetskim stranicama društva podataka o subjektima i iznosu sredstava koja su predmet sponzorstava ili donacija.

Smjernica 1.4.1. Trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S kao obveznici primjene Zakona o pravu na pristup informacijama, dužna su polugodišnje i godišnje objavljivati u otvorenom obliku (excel tablica) podatke o sponzorstvima i donacijama (u novcu ili dobrima i uslugama), koji sadrže sljedeće informacije: korisnik sponzorstva ili donacije (ime i prezime/naziv pravne osobe, adresa/sjedište, OIB za pravne osobe), datum donacije, iznos odnosno procijenjeni iznos donacije, opis, a koje su dodijelila fizičkim i pravnim osobama (uzimajući u obzir načela otvorenih podataka).

Predlaže se da trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S svojim internim aktima urede obvezu objavljivanja na internetskim stranicama trgovačkog društva podatke o članovima uprava i nadzornih odbora koji su članovi udruga ili drugih pravnih osoba te navođenja subjekta kojima se mogu davati sponzorstva i donacije, kao i izuzeća, kojim se subjektima neće davati sponzorstva i donacije. Nadalje, bilo bi dobro internim aktom utvrditi da trgovačka društva ovisnici o nadležnom proračunu ili zaduženjima ne mogu davati sponzorstva i donacije, odnosno to mogu činiti isključivo ako posluju s pozitivnim financijskim rezultatom. Aktivnosti koje proizlaze iz smjernice podrazumijevaju kontinuirano izvršavanje.

CILJ 2. Jačanje antikoruptivnih mehanizama u radu trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S

S ciljem povećanja učinkovitosti i jačanja rasta trgovačkih društava Antikorupcijskim programom za trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S određuje se nadležnim tijelima poduzeća da, rukovodeći se glavnim elementima borbe protiv korupcije, intenzivnije razvijaju odgovarajuće upravljačke prakse i aktivno djeluju na jačanju integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu.

Kako bi svaki zaposlenik svojim ponašanjem doprinosa općem društvenom boljitku te otklonio svaku moguću priliku dovođenja u situaciju koja bi smjerala počinjenju bilo kojega kaznenog djela koje se smatra korupcijskim kaznenim djelom, potrebna je uspostava antikorupcijskih institucionalnih struktura u društvima u kojima ih nema ili njihovo jačanje tamo gdje već postoje. Neophodno je podizanje antikoruptivne i etičke svijesti upravljačkih struktura, ali i svih zaposlenika, jer pojedinac izgrađenog integriteta ključ je borbe protiv korupcije.

Mjera 2.1. Jačanje integriteta zaposlenika i upravljačkih struktura

Smjernica 2.1.1. Potrebno je donijeti i među zaposlenicima objaviti „etički kodeks kojim se utvrđuju vrste i postupak provedbe disciplinskih mjera koje se mogu poduzeti kad postoji kršenje politike, procedure ili pravila etičkoga ponašanja, a radi podizanja razine informiranosti o postavljenim zabranama te kako bi se razvila svijest o problematici i posljedicama nepropisnog ponašanja.

Smjernica 2.1.2. Potrebno je imenovati povjerenika za etiku, kao osobu zaduženu za primanje pritužbi zaposlenika, građana i drugih osoba u vezi s neetičnim i, moguće, koruptivnim ponašanjem zaposlenika, te za promoviranje etičkog postupanja u međusobnim odnosima zaposlenika i odnosa prema građanima, korisnicima usluga.

Smjernica 2.1.3. Implementacija samoprocjene procesa rada i organizacije u svrhu unaprjeđenja integriteta. Kao obrazac mogu poslužiti dostupni Upitnici za samoprocjenu integriteta, koji su sastavni dio Naputka za izradu godišnjeg izvješća o sustavu unutarnjih financijskih kontrola („Narodne novine“, broj 3/11).

Mjera 2.2. Jačanje transparentnosti trgovačkih društava

Smjernica 2.2.1. Do kraja poslovne godine na svojoj internetskoj stranici potrebno je objaviti kalendar važnih događaja koji se očekuju u narednoj poslovnoj godini (npr. predviđeni

datum objave financijskih izvještaja, datum održavanja glavne skupštine društva, datum isplate dividende i sl.).

Smjernica 2.2.2. Potrebno je definirati i na mrežnoj stranici društva objaviti: viziju i misiju; opće i posebne ciljeve; osnovne organizacijske vrijednosti i osnovne principe u pogledu odnosa sa trećim stranama (korisnici usluga, dobavljači, država i drugi partneri).

Smjernica 2.2.3. Objavljivanje informacija vezano uz postupak javne nabave sukladno važećim propisima. U slučaju nabave robe iznad 20.000,00 kuna, te radova iznad 100.000,00 kuna naručitelji i ponuditelji trebaju potpisati „izjava o integritetu“ kojom svi ponuditelji i naručitelji pisano jamče korektnost u postupku, kao i izostanak bilo kakve zabranjene prakse u vezi s postupkom nadmetanja (radnja koja je korupcija ili prijevara, nuđenje, davanje ili obećavanje neke neprilične prednosti koja može utjecati na djelovanje nekog zaposlenika) te izražavaju suglasnost s provedbom revizije cijeloga postupka od strane neovisnih stručnjaka i prihvaćanjem odgovornosti i određenih sankcija (ugovorne kazne, bezuvjetni otkaz ugovora) ukoliko se krše pravila. Također, opći uvjeti nabave trebaju sadržavati klauzulu „integritet“ koji će se primjenjivati na sve javne nabave. Aktivnosti koje proizlaze iz smjernice podrazumijevaju kontinuirano izvršavanje.

Vezano uz način implementacije ove preporuke može se primjerice razmotriti i mogućnost objave jednostavnih nabava iznad određenog iznosa Oglasniku Javne nabave sa svrhom povećanja transparentnosti postupanja i jednakomjerne dostupnosti informacija svim poduzetnicima.

Smjernica 2.2.4. Proaktivno objavljivati informacije, kako je uređeno Zakonom o pravu na pristup informacijama i podređenim aktima. Trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S, kao tijela javne vlasti, dužna su sukladno članku 10. Zakona o pravu na pristup informacijama na svojim internetskim stranicama na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljivati podatke i informacije. Uz objavu svih informacija sadržanih u članku 10., osobito je potrebno objaviti:

- propise koji se odnose na trgovačko društvo kao i opće akte koje društvo donosi, a osobito one kojima se utječe na interese korisnika (tarife, cjenici, načini ostvarivanja usluga)
- informacije o svom radu, uključujući podatke o aktivnostima, organizaciji (organima, ustrojstvu, imena i kontakte voditelja organizacijskih jedinica, kontakte korisničkih službi i drugo), datume sjednica organa, zaključke i službene dokumente usvojene na sjednicama
- informacije o financiranju i izvorima financiranja, financijske planove, izvještaje o izvršenju financijskog plana, kao i godišnje financijske izvještaje, izvješća neovisne revizije o reviziji financijskog poslovanja društva;
- planove, strategije, programe kao i godišnja izvješća o poslovanju društva

- odluke Uprave i mjere donesene uz suglasnost Vlade RH;
- informacije o postupcima javne nabave, sukladno Zakonu o javnoj nabavi, i to: planove nabave, registre sklopljenih ugovora o javnoj nabavi (u strojno čitljivom obliku), popis gospodarskih subjekata s kojima je predstavnik naručitelja ili s njim povezane osobe u sukobu interesa ili obavijest da takvi subjekti ne postoje, zatim najave javnih nabava, informacije o natječaju, natječajnu dokumentaciju potrebnu za nadmetanje, zapisnike o otvaranju ponuda, informacije o statusu svih pokrenutih javnih nabava i svih odluka natječajnih komisija /povjerenstava u postupku provođenja javne nabave (odluke o odabiru, poništenju itd.), obavijesti o sklopljenim ugovorima itd.,
- natječaje za zapošljavanje, uključivo najave i pozive na testiranje, pravne i druge izvore za pripremanje kandidata za testiranje, termine za intervju, informacije o statusu postupka prijma u radni odnos u slučaju obustave natječaja te odluke natječajnih komisija;
- informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima i donacijama i drugim pomoćima (korisnike, iznose), najmanje polugodišnje i godišnje (u strojno čitljivom formatu, poput XLS-a),
- informacije i o drugim procesima koje se ocijeni rizičnima u pogledu nepravilnosti ili zanimljivima za javnost;
- obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, podatke za kontakt službenika za informiranje, potrebne obrasce ili poveznice na obrasce za ostvarivanje prava,
- informacije o javnim uslugama koje pružaju, na vidljivom mjestu, s poveznicom na one koje se pružaju elektroničkim putem (e-usluge), uključujući cjenike usluga, potrebne obrasce i druge dokumente,
- ostale informacije o svom radu, uključujući vijesti, priopćenja za javnost, podatke o aktivnostima, organizaciji, troškovima rada, izvorima financiranja, odgovore na najčešće postavljena pitanja, način podnošenja upita građana i medija,
- pravodobno utvrditi i na odgovarajući način javno objaviti podatke o glavnim rizicima kojima je društvo izloženo (npr. političke rizike, ekonomske rizike, rizike djelatnosti i sl.), kao i procjenu vjerojatnosti ostvarenja potencijalnih rizika i način upravljanja dotičnim rizicima,
- informacije i o drugim procesima koje se ocijeni rizičnima u pogledu nepravilnosti.

Trgovačka društva u većinskom vlasništvu JLP(R)S obvezna su ukloniti ako je objavljeno na internetskim stranicama:

- kataloge informacije – od stupanja na snagu Zakona o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15) ne postoji obveza vođenja kataloga informacija, već se informacije trebaju objavljivati proaktivno,
- pravilnike o pravu na pristup informacijama – tijela javne vlasti nemaju zakonsku ovlast donošenja takvih pravilnika, budući da ni prethodni, niti sada važeći Zakon ne propisuje obvezu donošenja pravilnika, nego su istim zakonom propisane obveze postupanja tijela sukladno odredbama istog zakona, a donošenje pravilnika kojim se uređuje ostvarivanje Ustavom i Zakonom ređenog prava građana bez zakonske osnove predstavlja postupanja protivno ustavnosti i zakonitosti te nema ni praktičnu svrhu jer su sva pitanja ostvarivanja prava na pristup informacijama uređena Zakonom i Zakonom o općem upravnom postupku.

Aktivnosti koje proizlaze iz smjernice podrazumijevaju kontinuirano izvršavanje.

Smjernica 2.2.5. Za razliku od prijma u državnu službu i upravna tijela JLP(R)S, trgovačka društva i vlasništvu JLP(R)S nemaju zakonsku obvezu raspisivanja javnog natječaja, provođenja testiranja/razgovora s kandidatima, donošenja odluke/rješenja o odabiru kandidata, niti obavještavanja kandidata o rezultatima eventualno provedenog natječajnog postupka. Takva trgovačka društva, kao poslodavci, stoga slobodno odlučuju na koji će način provesti postupak zapošljavanja i odabira zaposlenika, što zbog specifičnog položaja ovih društava izaziva nezadovoljstvo građana i budi sumnju u pogodovanje odabranim kandidatima koji su nerijetko u nekoj vrsti privatnog ili eventualno prethodnog poslovnog odnosa s osobama koje u tim trgovačkim društvima imaju ovlast donošenja odluka. Slijedom navedenog, predlaže se pored sistematizacije radnih mjesta s jasno predviđenim brojem izvršitelja na svakom radnom mjestu i uvjeta koje radnici na istima moraju ispunjavati u internim aktima, urediti i način oglašavanja slobodnih radnih mjesta, kako bi ista bila dostupna svim zainteresiranim građanima pod jednakim uvjetima, ali i kojima će se detaljno urediti i sam postupak i način odabira kandidata nakon objavljenog javnog natječaja, omogućujući tako maksimalnu transparentnost u postupcima zapošljavanja.

Smjernica 2.2.6. Potrebno je imenovati službenika za informiranje, kao osobu mjerodavnu za rješavanje ostvarivanja prava na pristup informacijama, obavljanje poslova rješavanja pojedinačnih zahtjeva i redovitog objavljivanja informacija.

Smjernica 2.2.7. Odredbom članka 67. stavka 1. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19) propisano je da sve pokretne i nepokretne stvari te imovinska prava koja pripadaju jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave čine njezinu imovinu. Prema odredbi stavka 2. istog članka jedinica lokalne samouprave, odnosno područne (regionalne) samouprave mora upravljati, koristiti se i raspolagati svojom imovinom pažnjom dobrog gospodara.

S obzirom na prethodno navedeno, ukoliko se u prometu nekretnina upotrebljava za osnovicu tržišna vrijednost onda je potrebno u poslovanju koristiti propisane odredbe Zakona

o procjeni vrijednosti nekretnina („Narodne novine“, br. 78/15), (u daljnjem tekstu: Zakona) sukladno odredbi članka 21. stavka 1. Zakona.

Propisane odredbe Zakona, između ostalog, prvenstveno se odnose na postupak utvrđivanja tržišne vrijednosti nekretnine, odnosno na postupanja nadležnih procjeniteljskih povjerenstava koja daju mišljenje o usklađenosti izrađenih procjembenih elaborata s odredbama Zakona na zahtjev jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, za svoje potrebe, sukladno odredbi članka 12. stavka 1. alineja 3. Zakona, a sve konačno za posebno vođenje evidencije o podacima o procjenama vrijednosti nekretnina izrađenima za potrebe županije, Grada Zagreba i velikog grada sukladno Zakonu.

Mjera 2.3. Zaštita osoba koje prijavljuju nezakonitosti i nepravilnosti

Smjernica 2.3.1. Potrebno je stvoriti učinkovit sustav prijavljivanja nepravilnosti uspostavljanjem mehanizma putem kojeg nepravilnosti, prijevare ili sumnje na korupciju mogu biti prijavljene. Isto podrazumijeva usklađivanje organizacije i poslovanja, odnosno donošenje internih akata u svrhu uspostavljanja unutarnjih kanala za prijavljivanje nepravilnosti sukladno predviđenim zakonskim obvezama prema Zakonu o zaštiti prijavitelja (Narodne novine, br. 17/19) nepravilnosti koji omogućuje zaposlenicima te drugim osobama koje su radno povezane s poslodavcem da prijave nepravilnost ili sumnju na korupciju, bez straha da zbog istog budu stavljene u nepovoljniji položaj. U tu svrhu treba uspostaviti i na mrežnoj stranici društva objaviti e-mail adresu, te imenovati povjerljivu osobu za unutarnje prijavljivanje nepravilnosti koja će biti zadužena za zaprimanje prijave nepravilnosti te vođenje postupaka u vezi s prijavljivanjem nepravilnosti. Osim obveze da, sukladno čl. 3 t. 4. svaki poslodavac koji zapošljava najmanje 50 osoba uspostavi unutarnje prijavljivanje, ovom smjernicom se potiče poslodavce da sustav unutarnjeg prijavljivanja uspostave i kad im to nije zakonska obveza. Posebno treba zaštititi prava prijavitelja nepravilnosti tj. „zviždača“, uključujući zaštitu njihovog identiteta i povjerljivosti prijave.

Mjera 2.4. Jačanje kompetentnosti zaposlenika

Smjernica 2.4.1. Potrebno je procijeniti probleme koji nastaju i testirati razinu znanja zaposlenika na područjima identificiranih slabosti, sa svrhom da se utvrdi poznavanje sustava, kako bi bilo moguće sustav dalje razvijati i poboljšavati, kao i povećati razinu znanja zaposlenika.

Smjernica 2.4.2. Uvođenje obvezne specijalizirane poduke zaposlenika kako bi se izgradila etička kompetentnost. Potrebno je osobe dodatno educirati iz područja etike, pristupa informacijama, financijskog upravljanja, unutarnjeg nadzora i kontrole, javne nabave, te zaštite oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju.

Aktivnosti koje proizlaze iz smjernice podrazumijevaju kontinuirano izvršavanje.

Smjernica 2.4.3. Donošenje planova edukacije.

III. NADLEŽNOST PROVEDBE

Za provođenje mjera i ciljeva iz ovog Programa preporuča se zadužiti izvršne direktore, odnosno Uprave trgovačkih društava te odrediti koordinatora zaduženog za praćenje provedbe Programa. Preporuča se trgovačkim društvima da osnuju radne skupine za provedbu antikorupcijskog programa, a u čijem sastavu će uz predstavnike uprave društva ili drugih rukovodećih zaposlenika biti i osobe navedene pod točkom VI.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave pozivaju se da osnuju posebne radne skupine za nadzor nad provedbom ovog antikorupcijskog programa ili da već postojećim radnim tijelima odrede iste obaveze, ako pojedina društva koja su u njihovom većinskom vlasništvu nemaju administrativne kapacitete za provedbu AKP-a.

IV. IZVJEŠĆIVANJE

Službenik za informiranje, povjerenik za etiku, osoba za nepravilnosti i Revizorski odbor po prirodi stvari će usko surađivati s Nadzornim odborom, ukoliko je isti ustrojen, i određenim koordinatorskim tijelima te iste izvijestiti kvartalno, a najkasnije 30 dana nakon završetka kvartala Programa, o tijeku provedbe mjera i ciljeva Programa, o primljenim zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama, o primljenim pritužbama i provedenim postupcima ispitivanja osnovanosti pritužbi i drugim aktivnostima koje je društvo poduzelo s ciljem povećanja transparentnosti poslovanja te smanjenja rizika od nepravilnosti, prijevара i korupcije.

Trgovačka društva se pozivaju da interne akcijske planove za provođenje Programa kao i periodična izvješća o provedbi istih, objave na vlastitim internetskim stranicama, a poveznice na akcijske planove i periodična izvješća dostave nadležnim tijelima JLP(R)S i Ministarstvu pravosuđa i uprave elektroničkim putem.

DODATAK PROGRAMU

- Predložak za izradu Akcijskoga plana za provedbu Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 2021. do 2022. godine

Akcijski plan za provedbu Antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 2021. do 2022. godine

NAZIV TRGOVAČKOG DRUŠTVA:

OIB:

ADRESA:

OSNIVAČ:

PRAVNI STATUS:

DJELATNOST:

ODGOVORNA OSOBA:

CILJ 1. Povećanje integriteta, odgovornosti i transparentnosti u radu trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S						
Mjera 1.1. Intenziviranje unutarnjih i vanjskih nadzora poslovanja trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S i uspostavljanje transparentnih kriterija procjene efikasnosti poslovanja						
Broj	Smjernica	Aktivnost	Rok provedbe	Pokazatelj provedbe	Potrebna sredstva	Nositelj i sunositelj provedbe
1.1.1.		1. <aktivnost>	<datum>	1. <pokazatelj>		1. <unesite naziv odjela/sluzbe> <unesite ime i prezime odgovorne osobe, funkciju> <unesite e-mail, tel.:, fax.:>

		2. <aktivnost>	<datum>	2. <pokazatelj>		2. <unesite naziv odjela/sluzbe> <unesite ime i prezime odgovorne osobe, funkciju> <unesite e-mail, tel., fax.:>
		3. <aktivnost>	<datum>	3. <pokazatelj>		3. <unesite naziv odjela/sluzbe> <unesite ime i prezime odgovorne osobe, funkciju> <unesite e-mail, tel., fax.:>
		4. <aktivnost>	<datum>	4. <pokazatelj>		4. <unesite naziv odjela/sluzbe> <unesite ime i prezime odgovorne osobe, funkciju> <unesite e-mail, tel., fax.:>
1.1.2.						
1.1.3.						
1.1.4.						
1.1.5.						
1.1.6.			Očekivani rok za izvršenje je kraj prosinca svake			

			godine za sljedeću godinu			
--	--	--	---------------------------------	--	--	--

Mjera 1.2. Stvaranje jasnih pravila o imenovanjima članova upravnih i nadzornih odbora						
Broj	Smjernica	Aktivnost	Rok provedbe	Pokazatelj provedbe	Potrebna sredstva	Nositelj i sunositelj provedbe
1.2.1.						
1.2.2.						

Mjera 1.3. Jačanje mehanizama sprječavanja sukoba interesa predsjednika i članova upravnih odbora trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S.

Broj	Smjernica	Aktivnost	Rok provedbe	Pokazatelj provedbe	Potrebna sredstva	Nositelj i sunositelj provedbe
1.3.1.						
1.3.2.						
1.3.3.						
1.3.4.						

Mjera 1.4. Nadzor nad davanjem sponzorstava i donacija u trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu JLP(R)S						
Broj	Smjernica	Aktivnost	Rok provedbe	Pokazatelj provedbe	Potrebna sredstva	Nositelj i sunositelj provedbe
1.4.1.	.		Aktivnosti koje proizlaze iz smjernice podrazumije vaju kontinuiran o izvršavanje			

CILJ 2. Jačanje antikoruptivnih mehanizama u radu trgovačkih društava u većinskom vlasništvu JLP(R)S**Mjera 2.1. Jačanje integriteta zaposlenika i upravljačkih struktura**

Broj	Smjernica	Aktivnost	Rok provedbe	Pokazatelj provedbe	Potrebna sredstva	Nositelj i sunositelj provedbe
2.1.1.						
2.1.2.						
2.1.3.						

Mjera 2.2. Jačanje transparentnosti trgovačkih društava

Broj	Smjernica	Aktivnost	Rok provedbe	Pokazatelj provedbe	Potrebna sredstva	Nositelj i sunositelj provedbe
2.2.1.						
2.2.2.						
2.2.3.			Aktivnosti koje proizlaze iz smjernice podrazumije vaju kontinuirano izvršavanje			
2.2.4.			Aktivnosti koje proizlaze iz			

			smjernice podrazumije vaju kontinuiran o izvršavanje			
2.2.5.						
2.2.6.						
2.2.7.						

Mjera 2.3. Zaštita osoba koje prijavljuju nezakonitosti i nepravilnosti						
Broj	Smjernica	Aktivnost	Rok provedbe	Pokazatelj provedbe	Potrebna sredstva	Nositelj i sunositelj provedbe
2.3.1.						

Mjera 2.4. Jačanje kompetentnosti zaposlenika						
Broj	Smjernica	Aktivnost	Rok provedbe	Pokazatelj provedbe	Potrebna sredstva	Nositelj i sunositelj provedbe
2.4.1.						
2.4.2.			Aktivnosti koje proizlaze iz smjernice podrazumije vaju kontinuiran o izvršavanje			
2.4.3.						

2. Ukupan broj planiranih aktivnosti: *<unesite zadnji broj aktivnosti >*

3. Opažanja

<unesite svoje primjedbe, prijedloge za unaprjeđenje provedbe mjera, prijedloge mjera i sl. >

Pripremio <unesite poziciju >:

<unesite ime i prezime >

ime i prezime

_____

potpis

<unesite datum >

datum

Pripremio <unesite poziciju >:

<unesite ime i prezime >

ime i prezime

_____

potpis

<unesite datum >

datum

Potpisao predsjednik Uprave:

<unesite ime i prezime >

ime i prezime

_____

potpis

<unesite datum >

datum

Upute za pripremu akcijskog plana:

- Potrebno je popuniti razdjeljke popraćene znakovima <_>
- U kolonu „Aktivnosti“ potrebno je popisati aktivnosti koje se planiraju poduzeti u svrhu ostvarenja mjere, odnosno cilja, a sukladno zahtjevima navedenim u pojedinim smjernicama. Molimo da aktivnosti numerirate rastućim nizom od 1 do n, bez obzira na koji se cilj/mjeru odnosi, tako da na kraju plana bude vidljiv ukupan broj aktivnosti koje planirate provesti. Aktivnosti moraju biti konkretne, mjerljive, opisane kratkom i jasnom rečenicom.
- U kolonu „Rok“ treba upisati datum kada se određena aktivnost planira okončati, s tim da taj datum mora biti u okviru roka određenog za izvršenje određene mjere.
- U koloni „Nositelj i sunositelj provedbe“ molimo da naznačite odjel/sluzbu/osobu odgovorne za upravljanje određenom aktivnosti te podatke za kontakt. Ako je jedan odjel/sluzba/osoba odgovorna za više aktivnosti, pozovite se na broj aktivnosti u kojoj je prvi put spomenuta (*npr. vidi aktivnost 1.*)
- Ukoliko je određena mjera već razvijena i implementirana, u organizaciji pod točkom 3. „Opažanja“, pozivajući se na broj mjere, navedite reference na odgovarajuće dokumente koji potvrđuju Vašu tvrdnju, a u tablici akcijskog plana svakako navedite i tu aktivnost, popunite i sve ostale stupce tablice, s tim da pod „Rok provedbe“ navedete datum kada je aktivnost/mjera izvršena.
- Pod točkom 3. „Opažanja“ možete navesti i Vaše primjedbe ili prijedloge vezane uz Program, kako bi se on mogao unaprijediti